

1 Preventie en Bescherming op het Werk

Bij alle werkzaamheden die aan de Universiteit Antwerpen worden uitgevoerd moeten altijd de wettelijke bepalingen van het Algemeen Reglement voor de Arbeidsbescherming (ARAB), de wet van 4 augustus 1996 (BS 18/09/96) en de Codex over het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk gevolgd worden.

2 Milieu

Het afvoeren van afval moet gebeuren volgens de wettelijke milieubepalingen op eigen kosten.

De werkplaats moet zuiver worden achtergelaten.

Indien aan deze vereisten niet wordt voldaan zal de Universiteit Antwerpen, ten uwen laste, de schadelijke of hinderlijke toestand ongedaan maken.

3 Algemene informatie

Aan de Universiteit Antwerpen vindt onderwijs en wetenschappelijk onderzoek plaats. Deze activiteiten moeten zo min mogelijk verstoord worden. Het Departement Infrastructuur en de Preventiedienst kunnen u hierbij helpen.

Contacten met personeel en studenten verlopen op een hoffelijke en beleefde manier.

Het wetenschappelijk onderzoek maakt gebruik van producten, stoffen, biologische agentia of toestellen die een risico kunnen opleveren voor uw veiligheid of gezondheid. De onderzoekers moeten u hierover inlichten. Het Departement Infrastructuur zal u op de hoogte brengen tot wie u zich moet wenden.

De meest voorkomende risico's zijn door signalisatie aangegeven. Ter informatie geven we u de meest voorkomende signalisatie met hun betekenis: zie punt 15.

4 Afspraken

4.1 Werkvoorbereiding

Een goede werkvoorbereiding is noodzakelijk om verstoring van het onderwijs of het onderzoek tot een minimum te herleiden en schade aan de aanwezige (dure) apparatuur en infrastructuur te voorkomen.

Bij de voorbereiding van het werk moet worden aangegeven of er overlast kan optreden. Hierbij wordt gedacht aan geluidsoverlast (slijpen, boren, breken, ...), trillingen (drilboor, boorhamer, wals, ...), stofvorming, ...

Indien er overlast kan optreden, moeten de werken ruim op voorhand worden ingepland zodat er tijdig kan worden gecommuniceerd aan alle betrokkenen. Geplande lessen en vergaderingen moeten kunnen doorgaan en de continuïteit van het onderzoek mag niet in het gedrang komen.

Er mag geen enkele onaangekondigde onderbreking van nutsvoorzieningen (toevoer/afvoer van water, gas, elektriciteit, luchtgroepen, telefoon of data) worden uitgevoerd. Het onderbreken van nutsvoorzieningen kan de veiligheid in het gedrang brengen door bv. uitvallen van trekkasten of vacuümsystemen, maar kan ook schade berokkenen aan apparaten.

Inbreuken tegen bovenstaande afspraken kunnen grote financiële gevolgen hebben die zullen worden doorgerekend aan de uitvoerder van de werken.

4.2 Aanvang en beëindiging van het werk

De dienst Infrastructuur dient verwittigd te worden bij de aanvang en het beëindigen van het werk.

4.3 Arbeidsmiddelen

Elke externe werknemer moet beschikken over eigen arbeidsmiddelen. Dit materiaal moet voldoen aan alle wettelijke vereisten, moet in goede staat zijn en indien nodig ook gekeurd zijn. Een bewijs van de laatste keuring moet ter plaatse aanwezig zijn. Bijzondere aandacht wordt gevraagd voor arbeidsmiddelen die ingezet worden bij werkzaamheden op hoogte.

5 Eten en drinken

Het is verboden in de laboratoria en werkplaatsen te eten of te drinken. U kan gebruik maken van de cafetaria en het restaurant. In de cafetaria kan u kleine snacks verkrijgen, in het restaurant kan u een volledig middagmaal gebruiken tegen democratische prijzen. Ook meegebrachte eetwaren en dranken kan u daar gebruiken. Vervuilde/gecontamineerde werkkledij moet op voorhand worden uitgedaan.

In de laboratoria is het water niet drinkbaar. Enkel aan de keukentjes, de drinkfonteinen en de lavabo's in de toiletten, vindt u drinkbaar water.

6 Roken

Aan de Universiteit Antwerpen heerst een algemeen rookverbod in de gebouwen.

7 Drugs en Alcohol

Het is verboden:

- drugs en alcohol mee te brengen naar de campus.
- onder invloed van drugs, geneesmiddelen die het reactievermogen verminderen of alcohol werken uit te voeren.

8 Lokalen met beperkte toegang

Lokalen of zones gemarkeerd met nevenstaand pictogram mogen nooit betreden worden zonder toestemming van de verantwoordelijke voor het lokaal (aangegeven op de toegangsdeur).

9 Werken in een besloten ruimte

Het is verboden om zonder permanent toezicht te werken in een besloten ruimte. De toezichter mag zich niet in de besloten ruimte ophouden.

Beperkte of moeilijke toegangsmogelijkheden en een beperkte natuurlijke ventilatie wijzen op een besloten karakter van een ruimte. In deze ruimten kan een gevaarlijke atmosfeer aanwezig zijn.

De Universiteit Antwerpen dankt u voor het volgen van deze richtlijnen.

Preventiedienst@uantwerpen.be

versie 2019-09-25

Veiligheidsinstructies voor werknemers van derden

(bv. kruipkelder, rioolput, liftput, schachten, ...)

In functie van de risico's (dampen, gassen, zuurstoftekort, elektrische risico's, reddingsmogelijkheden, ...) moeten de nodige preventiemaatregelen afgesproken worden. Een vergunning voor deze werken moet worden aangevraagd bij het Departement Infrastructuur.

10 Vuurvergunning

Indien u werken moet uitvoeren waarbij het gebruik van een open vlam noodzakelijk is of die een vlam, hitte of vonken kunnen veroorzaken, moet u **altijd** vooraf een vuurvergunning aanvragen bij het Departement Infrastructuur. Deze vergunning moet ondertekend zijn door de Preventiedienst, wiens instructies ter voorkoming van brandgevaar moeten worden opgevolgd.

Deze vergunning is specifiek voor één werkopdracht en locatie. Ze is slechts één dag geldig. Bij het afleveren van de vuurvergunning worden duidelijke afspraken gemaakt over het **tijdelijk** afdekken van rookdetectoren en het terug wegnemen van deze kapjes na het beëindigen van het werk en ten laatste bij het verlaten van de werkplaats.

Schade (rechtstreeks of onrechtstreeks) ten gevolge van brand, nodeloze evacuaties, enz. worden aan u ten laste gelegd indien geen vuurvergunning werd aangevraagd of de voorwaarden/afspraken niet werden opgevolgd.

11 Werken in een EX-zone

In de zones gemarkeerd met nevenstaand pictogram kan er een explosieve atmosfeer aanwezig zijn. Voor elke activiteit in een EX-zone is een vuurvergunning vereist.

In deze zones mag enkel gewerkt worden met:

- vonkvrij gereedschap,
- elektrische toestellen met EX-markering van een voldoende hoge categorie.

In deze zone is het verboden om:

- gsm/smartphone/laptop/iPad/iPod/... te gebruiken,
- met ontstekingsbronnen (vonken, open vuur, ...) te werken,
- gebruik te maken van elektriciteit uit het normale stroomnet.

Indien het onmogelijk is om aan bovenstaande eisen te voldoen moet men:

- voorzien in een opgeleide veiligheidswacht,
- continu de atmosfeer controleren op explosiegevaarlijke gassen/dampen,
- een schriftelijke werkprocedure en risicoanalyse opstellen.

12 Asbestinventaris

De aanwezigheid van asbest wordt gemarkeerd met het hiernaast afgebeelde pictogram.

De Universiteit Antwerpen beschikt over een asbestregister. Op basis hiervan kan uw opdrachtgever u waarschuwen voor de aanwezigheid van asbesthoudende en/of asbestverdachte materialen op uw werkplek. Wanneer asbestvezels vrijkomen in de omgeving betekenen zij een ernstig risico voor de gezondheid van uw medewerkers en die van de andere aanwezigen. Breng daarom geen wijzigingen of beschadigingen aan in deze materialen. Het is verboden in deze materialen te boren, slijpen, schroeven, ...

De Universiteit Antwerpen dankt u voor het volgen van deze richtlijnen.

Preventiedienst@uantwerpen.be

versie 2019-09-25

Indien u bij werkzaamheden materialen tegenkomt die niet gemarkeerd zijn, maar waarvan u vermoedt dat ze asbest zouden kunnen bevatten, leg dan de werkzaamheden stil en overleg met uw opdrachtgever. Indien nodig kan er beslist worden om een analyse uit te voeren op het materiaal vooraleer de werken worden verdergezet.

13 In geval van nood

13.1 Wees voorbereid op een noodsituatie

Voorafgaand aan elke werkzaamheid, neem kennis van:

- de plaats van de brandmelders, blusmiddelen, EHBO-voorzieningen en (nood)uitgangen,
- het juiste adres van uw werkplek.

Deze informatie en onderstaande noodprocedures kan u terugvinden op:

- de alarmkaart in het lokaal (bij les- en vergaderlokalen),
- het evacuatieplan (te vinden nabij elke uitgang van een bouwlaag).

13.2 De alarmprocedure

In dringende gevallen belt u eerst de externe nooddienst 100/112 en daarna het interne noodnummer (03/265)6666. De alarmcentrale (6666) zorgt voor de oproep van:

- de interne hulpverleners (EHBO),
- de externe nooddiensten (controle opgave van juiste locatie),
- de eerste interventieploeg (onthaal van de nooddiensten),
- het Departement Infrastructuur (technische interventies),
- de Preventiedienst.

Op elke campus zijn er een aantal EHBO-hulpverleners. De lijsten met contactgegevens hangen in de EHBO-kastjes.

Bij brand, gasontsnapping of een andere noodsituatie breekt u het glas van de dichtstbijzijnde brandmelder.

13.3 De evacuatieprocedure

Het is raadzaam u op de hoogte te stellen van de dichtstbijzijnde uitgangen en nooduitgangen:

Uitgang die ook als nooduitgang kan gebruikt worden

Nooduitgang

Richting van de nooduitgang

Bij evacuatie volgt u de instructie van (in volgorde van prioriteit):

- de externe hulpdiensten,,
- de evacuatiehulpers
- de persoon die u begeleidt,
- de instructies die uithangen in het lokaal of in de gangen.

13.4 EHBO

Indien u het slachtoffer wordt van een ongeval kan u altijd een beroep doen op gediplomeerde eerstehulpverleners.

De lijst met EHBO-medewerkers en hun telefoonnummer hangt uit in de EHBO-kastjes. U kan hiervoor ook bellen naar het nummer 6666.

In laboratoria waar bijtende chemische stoffen aanwezig zijn, zijn oogspoelfontein en geplaatst. Indien u corrosieve of irriterende stoffen in het aangezicht of in de ogen krijgt, moet u deze langdurig (15 min) spoelen. Consulteer nadien altijd een oogarts!

14 Nuttige telefoonnummers

Intern noodnummer	(03/265) 6666
Departement Infrastructuur Campus Middelheim - Groenenborger	(03/265) 3556
Departement Infrastructuur Campus Drie Eiken	(03/265) 2000
Departement Infrastructuur Stad	(03/265) 5000
Preventiedienst Campus Middelheim - Groenenborger	(03/265) 3550
Preventiedienst Campus Drie Eiken	(03/265) 2588
Preventiedienst Campus Stad	(03/265) 4427
Preventiedienst Campus Mutsaard - Paardenmarkt -	(03/265) 2054
Centrale Preventiedienst	(03/265) 2582
Milieucoördinator UAntwerpen	(03/265) 2021

15 Gevaarsaanduidingen - Pictogrammen

A. Pictogrammen op flessen en potjes

Oude pictogram	Nieuw pictogram	Oude pictogram	Nieuw pictogram	Oude pictogram	Nieuw pictogram
 Ontplofbaar	 Explosief	 Schadelijk	 Irriterend, sensibiliserend, schadelijk	 Milieugevaarlijk	 Gevaarlijk voor het aquatisch milieu
 Oxiderend	 Oxiderend	 Bijtend	 Corrosief		 Gassen onder druk
 (zeer)licht ontvlambaar	 Ontvlambaar	 Gifig	 Gifig		 Lange termijn gezondheidsgevaarlijk

B. Biologisch besmettingsgevaar

Laboratoria waar een biologisch besmettingsgevaar aanwezig kan zijn.

Alvorens deze lokalen te betreden of er werkzaamheden te starten, moet men het akkoord krijgen van de verantwoordelijke van de dienst.

U moet de richtlijnen strikt opvolgen.

Veiligheidsinstructies voor werknemers van derden

C. Bedwelmende atmosfeer

Op plaatsen waar dit symbool is aangebracht, wordt gewerkt met zuurstofverdrijvende stoffen en bestaat het risico op een verstikkende atmosfeer.

Zelfs een zeer kort verblijf kan leiden tot bewustzijnsverlies, coma en de dood. Indien u deze lokalen moet betreden moet u toestemming krijgen van de verantwoordelijke van de dienst.

D. Ioniserende straling

Op plaatsen waar dit symbool is aangebracht, wordt gewerkt met radioactieve stoffen of ioniserende straling.

Indien u deze lokalen moet betreden moet u toestemming krijgen van de aangestelde voor bewaking. Zijn contactgegevens zijn terug te vinden op de pancarte aan de toegangsdeur. U moet zijn richtlijnen strikt opvolgen.

E. Niet-ioniserende straling

Dit pictogram kan u vinden nabij antennes en toestellen die radiogolven uitzenden. De contactgegevens van de verantwoordelijke voor de installatie kan u op de toegangsdeur terugvinden. U moet zijn richtlijnen strikt opvolgen.

F. Magnetische velden

Bepaalde laboratoria gebruiken toestellen die een krachtig magnetisch veld ontwikkelen. Personen met een metalen prothese, metalen implantaat of pacemaker kunnen hiervan ernstige hinder ondervinden.

Indien u deze lokalen moet betreden of er werkzaamheden moet uitvoeren, moet u toestemming krijgen van de verantwoordelijke van de dienst.

Kleine metalen voorwerpen kunnen door het toestel aangetrokken worden, grote metalen voorwerpen kunnen het toestel beschadigen.

AANDACHT: Bankkaarten en/of andere magnetische informatiedragers kunnen beschadigd worden!

G. Laser

Gebruik van laserstraling kan leiden tot brand en vormt een risico voor de ogen. Niet alle laserbundels zijn zichtbaar!

Neem contact op met de verantwoordelijke van de dienst alvorens het lokaal te betreden. Volg de richtlijnen van de dienst rond het werken in de nabijheid van laserbundels strikt op.

H. Andere lichtbronnen (kunstmatige optische straling)

Bepaalde lichtbronnen kunnen gevaarlijk zijn.

Niet alle stralingsbronnen zijn zichtbaar!

Neem contact op met de verantwoordelijke van de dienst alvorens het lokaal te betreden.

ALGEMENE VEILIGHEIDSMATREGELEN in de chronologische orde van uitvoering

ONDERNEMING

OPERATOR

VOOR het werk

- 1. Verwijder (ten minste tot op 10 m), bescherm of bedek met een aangepast scherm de brandbare stoffen en materialen en, in het bijzonder, deze die zich bevinden achter de wanden dichtbij de werkplaats. Besproei eventueel de werkruimte met water om ze vochtig te houden (fig. 2 en 3).
- 2. Verwijder (ten minste tot op 10 m) elke brandbare stof van de leidingen of van de behandelde voorwerpen (fig. 2).
- 3. Dicht openingen, spleten, scheuren, enz. af in de wanden dichtbij de werkplaats (ten minste tot op 10 m) met zand, pleister, zeilen, metalen platen, enz.
- 4. Plaats in de nabijheid gebruiksklare en aangepaste blusmiddelen (draagbare blustoestellen, brandhaspels of brandslangen, enz.) en stel de permanente bewaker aan die op de hoogte is van de veiligheidsmaatregelen (deze kan de helper van de operator zijn).
- 5. Ledig, reinig met warm water, verlucht overvloedig of vul met water de recipiënten en leidingen die ontvlambare stoffen en vooral vloeistoffen of gassen bevat hebben. Controleer met de explosiemeter of de «ontgassing» volledig is (fig. 1).
- 6. Vul de vuurvergunning in en laat deze tekenen.

- 7. Kijk na of de apparaten in perfecte staat van werking zijn (spanning, slangen, koppelstukken, enz.). Kies de beste plaats om de toevoer van gas of stroom gemakkelijk te onderbreken.
- 8. Laat de aangestoken soldeerlampen nooit zonder toezicht; vul ze in de open lucht nadat ze gedoofd en afgekoeld zijn.

TIJDENS het werk

Fig. 1. Ontploffing als gevolg van een onvolledige «ontgassing».

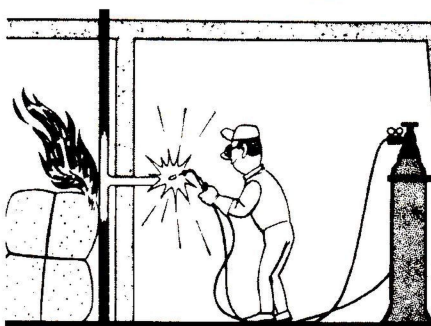

Fig. 2. Ontvlaming door contact met onzichtbare verhitte leidingen.

- 9. Let op de gloeiende vonken en de plaats waar ze vallen alsook op de verhitte metalen delen (fig. 3).
- 10. Leg de hete voorwerpen enkel op hittebestendige draagvlakken die de warmte niet verspreiden.
- 11. Werp de elektroderesten in een geschikte recipiënt (gevuld met water of zand).

NA het werk

- 13. Onderzoek zorgvuldig de werkplaatsen, de aangrenzende lokalen en de punten die door de wegsplattende vonken of door de warmteoverdracht bereikt kunnen worden.
- 14. Houd toezicht op deze plaatsen gedurende ten minste twee uur na het beëindigen van het werk (talrijke branden ontstaan in de uren volgend op het einde van de werken). Indien dit toezicht niet gewaarborgd kan worden, moet elk werk met open vuur of blanke vlam **geschorst** worden twee uur vóór het algemeen stilleggen van het werk in de inrichting.
- 15. Zet pas 24 uur later de verplaatste voorwerpen terug op hun plaats.

- 12. Verwittig bij het einde van het werk de preventieadviseur van de onderneming of zijn afgevaardigde of, bij hun afwezigheid en naargelang van het geval, de huisbewaarder of de waker.

BELANGRIJKE AANBEVELINGEN

Ondernemingshoofden, laat nooit een werk met open vuur, blanke vlam of hittepunt beginnen voordat u de betrokken VUURVERGUNNING hebt doen invullen en ondertekenen; ga na of het voorziene werk beantwoordt aan de van kracht zijnde reglementaire voorschriften en aan de bepalingen van uw verzekeringspolis.

Preventieadviseurs, laat nooit een werk beginnen, **operatoren**, begin nooit een werk met open vuur, blanke vlam of hittepunt zonder de betrokken VUURVERGUNNING, zonder deze te hebben ondertekend en zonder te hebben nagekeken of alle veiligheidsmaatregelen zijn genomen.

Externe ondernemingen gelast met een werk, controleer of uw verzekeringspolis voor burgerlijke aansprakelijkheid wel het werk dekt dat U wordt gevraagd.

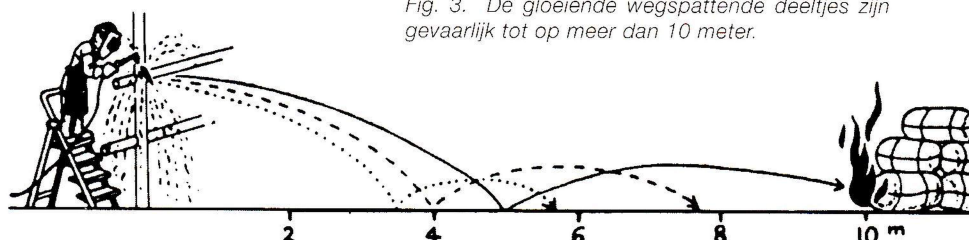

Fig. 3. De gloeiende wegsplattende deeltjes zijn gevaarlijk tot op meer dan 10 meter.